GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 33. — We Wtorek dnia 9. Lutego 1836.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 6. Lutego.
N. Pan raczył Austryacko Cesarsko-królewskiemu Podpułkownikowi głównego sztabu, Reiche, dać order Orła czerwonego 3. kl.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża, dnia 29. Stycznia.
Tylokrotnie wzmiankowany wniosek Pana Gouina pod względem zniżenia renty brzmi w sposób następujący: Art. 1. Minister Skarbu upoważniony będzie wymieniać, począwszy od dnia ogłoszenia niniejszego prawa, pięć procentowe renty za 4 i 3 procentowe, i takowe natychmiast zaciągnięte być mają w wielką księgę długu publicznego. Art. 2. Właściciele rent pięcioprocentowych mogą się tylko zamiany takowéj w ciągu trzech miesięcy, licząc od dnia wyznaczonego królewskiém postanowieniem, domagać. Przepisanie pod następnemi tylko warunkami uskutecznione być może: Właściciel pięćprocentowéj renty odbiera, podług swego wyboru, albo rentę czteroprocentową z sześciu annuitetami jednego franka, albo trzyprocentową z 13 annuitetami 2 franków, Art. 3. Po upłynieniu wspomnianych wyżéj trzech miesięcy podzieli Minister Skarbu nie zamienione pięćprocentowe renty na serye, które losem oznaczonym porządkiem gotowizną spłacone będą, i to 100 fr. za każdą rentę pięćfrankową. Spłacenie to uskuteczni się albo z funduzu rezerwowego kassy umorzenia, albo z kapitałów wpływających z negocyowania nowych 4 lub 3 procentowych rent. Art. 4. Negocyowanie tych ostatnich ma się odbywać publicznie i z więcéj dającymi; najmniejsza zaś cena powinna skarbowi te przynajmniéj przynieść korzyści, jakie osięgane bywają przez warunki ustanowionéj zamiany w artykule 2gim. Art. 5. Wszystkie 5procentowe renty, w skutek obecnego prawa przez skarb wymienione albo spłacone, wymazane zostaną z wielkiéj księgi. Przez czynność takową osiągnięte oszczędzenie idzie zaraz na korzyść budżetu; tymczasowo przecież połowa przynajmniéj oszczędzonéj summy użyta będzie do spłacenia owych annuitetów. Sposób wykupywania tychże ustanowi rosporządzenie Królewskie. Art. 6. Przeznaczony na teraz fundusz na umorzenie 5 procentowéj renty podzielony będzie stó-

sunkowo między 4 i 3 procentową rentę, podług tego jak przepisanie na jeden lub drugi gatunek większe lnb mniejsze będzie.

Wczoraj wieczorem głoszono powszechnie, że Pan Humann do Strasburga wyjechał, albo w nocy wyjedzie. Konstytucyonista zbija tę pogłoskę i powiada: Jestto nędzną taktyką albo obmierzłém oszczerstwem. Jakże też można wrzeczy samej przypuścić, aby dyplomatyk, uwikławszy Izbę deputowanych w tak ważne pytanie, miał się w chwili obrad oddalić? Powtarzamy tę do wiary niepopobną pogłoskę dla pokazania jedynie, czego się nienawiść polityczna dopuścić może.

Z dnia 30. Stycznia.

Proces Fieschiego.(*) Fieschi i współobżałowani jego nie zostali wczoraj wieczorem, jak początkowo postanowiono, lecz dzisiaj dopiero do więzienia pałacu Luxembourg zawiezieni. Na całéj drodze z Conciergerie aż do wspomnionego pałacu ustawione były oddziały sierżantów miasta i gwardzistów municypalnych, a pojazdowi prócz tego towarzyszył oddział jazdy. Po Fieschim i Pepinie przywieziono Boireau, Bescher, a o ytéj Moreya. Wewnątrz i zewnątrz pałacu nie użyto nadzwyczajnych środków wojskowych, a ogród Luxembourg dla publiczności otwarty. Natłok ludzi, kupujących bilety do wejścia za ogromne ceny, zwiększał się od chwili do chwili a trybuny publiczne w sali sessyonalnéj po odemknięciu onéj w okamgnieniu ciekawe tłumy prawie szturmem zajęły i zupełnie przepełniły. We środku sali przed krzesłem Generał Adwokata leżały przedmioty dowodów: między innémi kuferek, dwa związane pakiety, puginał długi, powróz, pilnik, kapelusz czarny i szary i machina piekielna, ustanowiona właśnie naprzeciw miejscu które Marszałek Mortier w Izbie zajmował. O godzinie 12. wstąpiło kilka Parów; między nimi wzbudzał największą uwagę Xiążę Tallejrand, który na trzeciém zasiadł krześle, po prawéj stronie Prezesa. Opierał się idąc na ramionach Hr. Mollieu. Z krążącéj w sali listy świadków pokazało się, że w ogóle 101 świadków obwinienia a 51 świadków obrony zapozwano. Obrońcy obżałowanych wstąpili jeden po drugim. Są nimi PP. Parquin, Chaix-d'Estange, Benoit, Scribe, Plocque, Patorni i Fabre. O godzinie 1. wprowadzono oskarzonych w śród oznaków najżywszéj ciekawości ze strony zgromadzenia. Fieschi nasamprzód wszedł. (Następują opisy zewnętrznéj postawy i ubiorów 5 wyżéj wymienionych zbrodniarzy.) Parów było 170 obecnych. — Prezes, Baron Pasquier, ogłosiwszy rozpoczęcie obrad, podał obżałowanym zwyczajne wstępne pytania. Fieschi odpowiedział głosem przeraźliwym, iż się zowie Józef Fieschi, ma lat 41, jest mechanikiem, rodem z Murato na Korsyce i mieszkał na ostatku na Boulevard du Temple Nr. 50. Morey, któremu ze względu na stan zdrowia jego siedząc wolno było odpowiadać, oświadczył, iż ma lat 62, jest siodlarzem, rodem z Chassaigne i mieszkał w Paryżu na ulicy St. Victor Nr. 23. — Piotr Teodor Pepin ma lat 36, miał handel korzenny, rodem z Remy. (W téj chwili ofiarował Fieschi żandarmowi obok niego siedzącemu tabakierkę prosząc, żeby tabaki zażył.) Bescher ma lat 40 a Boireau 25. — Następnie rozkazał Prezes pisarzowi Sądu, żeby akt oskarzenia odczytał; ale zaledwo pierwsze słowa czytać zaczął, a usłyszano na trybunie świadków głos przerażający. Rozeszła się w sali pogłoska, że Nina Lassave omdlała. — Podczas odczytania aktu oskarzenia gesta i miny Fieschiego powszechną wzbudzały uwagę. Spoglądał z pogardą na współobżałowanych, porywał się często z krzesła, zażywał tabaki i pokazywał, że akt oskarzenia go zadowolnia.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

(*) Objętość pisma naszego nie dozwala nam doniesienia o czynnościach sądowych w téj sprawie w całości umieszczać. Udzielać więc będziemy ciekawszych tylko wyjątków szanownym czytelnikom naszym.

Obiegająca wczoraj w giełdzie pogłoska o zwycięstwie Krystynów (d. 21.) nie potwierdziła się, owszem powiadano dzisiaj, że w miejsce Generała Cordovy Mina nastąpi.

Anglia.

Z Londynu, dnia 30. Stycznia.

Aby wychodzcom Polskim w Anglii pokazać, że nawet po Whigowskiém ministeryum nie wiele dla sprawy swéj spodziewać się mogą, udziela Sun pisma, wydanego przez Hr. Grey w r. 1814 do Kościuszki i w którém między innemi wyraża: „Jeżli na ostatniem posiedzeniu nie tyle sprawie Polskiéj poświęciłem czasu i staranności, ilem sobie sam życzył, pochodziło to z przekonania, że wpływu stanowczego na politykę ministeryum mieć nie mogę i z obawy, abym niebezpieczeństa losowi narodu, którego sprawa mi tak drogą, zagrażającego nie zwiększył, bez nadziei udzielenia mu czynnéj pomocy.“ — Z listu tego, powiada Sun, wynikałoby, że Lord Grey miał zamiar dostąpiwszy wpływu dostatecznego, ująć się rzeczywiście za sprawą gnębionego narodu: ale po upływie lat 16, gdy Torysów obalono a Whigowie z Lordem Greyem na

czele u steru zarządu stanęli, dla sprawy Polaków równie nic nie uczyniono, jak dawniéj i t. d.

Hiszpania.

Gazeta powszechna donosi z Madrytu pod d. 7. Stycznia: Z wielkiém oczekiwaniem wyglądają tu wniesienia przez Pana Mendizabala projektu do prawa względem wewnętrznego długu państwa. Pierwsze naturalnie nasuwa się pytanie, jak wielki jest ten dług? Kortezowie z Kadyxu podali go na 5,972,871,647 realów. Kortezowie z 1820. r. uznali summę 14,020.572,391 real., z których od 7,205,792,028 realów procent opłacać miano. Spodziewają się, że przy dokładném obliczeniu summa ta znacznie zmniejszona będzie. Pan Mendizabal ustanowił Kommissyą z trzech urzędników wydziału skarbowego, i z bior kassy umorzenia długu krajowego zażądał wszelkich podań i dowodów, dla poznania jak najdokładniejszego ilości całego długu jako téż i środków, na które liczyć można, dla ułożenia pewnego systematu. Skoro mający być skonsolidowany dług oznaczony będzie, zamyślają go zamienić na nowe obligi długu, od których procent od dnia zamiany wypłacany będzie. Ponieważ prowizye w półrocznych, jak dotąd, ratach opłacane będą, upłynie zatém przynajmniéj 9 miesięcy do pierwszego terminu wypłaty, a aż dotąd spodziewa się także Pan Mendizabal zakończenia wojny domowéj. Szczęśliwy ten wypadek dozwoliłby mu zniżyć budżet wydatków państwa z 900 na 700 milionów, a uzyskane 200 milionów obrócić na opłacanie prowizyi. Główną zaś rzeczą jest, że, jak głoszą, przy sprzedaży dóbr narodowych skonsolidowane papiery państwa podług swojéj zupełnéj nominalnéj wartości przyjmowane być mają. W roku 1822 podano wartość włości przeznaczonych na umorzenie długu państwa na 7.500,000,000 realów, a w skutek raportu zdanego przez Kommissyą finansową Kortezom d. 1. Marca 1823., przewyższała osiągnięta cena od dnia 1. Stycznia 1821. do 11. Lipca 1822. taxę o 86, a późniéj o 160 prC. Jeżeli więc wojna domowa prędko ukończona zostanie i przez ustalony rząd bezpieczeństwo własności i opieka sądowa zapewniona będzie, wtedy dla posiedzicieli hiszpańskich papierów skarbowych otworzą się niezawodnie pomyślne widoki. Na teraz więc zależy główna trudność na wypośrodkowaniu środków do rychłego ukończenia wojny domowéj. Do szukania tych środków, gdzie mu się podoba, upoważnia Pana Mendizabala wotum zaufania. Już w ciągu rozpraw w téj mierze wykazało się, że P. Mendizabal wszystko na mniejszą bierze stopę, aniżeli Pan Toreno. Ten oświadczył, że na utrzymanie tak słabéj armii północnéj potrzeba miesięcznie 30 do 40 milionów, a Pan Medrano (były Minister spraw wewnętrznych) mniemał, że koszta utrzymywania 100,000 nowo zaciężnego wojska 700 milionów wynosić będą. Lecz podług raportu rządowego zebrano dotąd zamiast owych 100,000 ludzi tylko 46,983, a Pan Mendizabal oświadcza wyraźnie w estamento, że potrzeby roczne nawet 70,000 ludzi opędzi 75 milionami, a od téj summy należy się jeszcze odciągnąć 40 do 48 milionów, które wpłyną od tych, co się zapłaceniem 4000 realów od służby wojskowéj uwolnią. (Dotąd wpłynęło podług urzędowego doniesienia 15,474,000 realów). Na każdy przypadek wykaże się teraz deficit, i dla pokrycia niezawodnie tegoż potrzebował Minister tak nieograniczonego pełnomocnictwa, a że swe środki tai, pochodzi zapewne z téj przyczyny, że mu ich się kilka nastręcza, a jeszcze wyboru między niemi nie uczynił. Ponieważ ilości niedostającéj summy dokładnie znać nie mógł, nie mogł także i nic pewnego zażądać. Lecz ponieważ Minister koniecznie o pieniądze starać się musi dla pokrycia bieżących wydatków wojennych, bez zaciągnięcia nowéj pożyczki, można się przeto prawie domyślać, że znaczni zagraniczni kapitaliści, z którymi Pan Mendizabal jako osoba prywatna w stósunkach finansowych zostawał, zechcą mu, jako osobie prywatnéj taką summę gotowizną zaliczyć, jakiéj na naglące wydatki potrzebuje, a która podług jego powyższego obliczenia tylko 25 do 30 milion. wynosić będzie. Takowéj dostawy pieniędzy zapewne Pan Mendizabal nie poczyta za pożyczkę, tak jak zaciągnięcia wojska posiłkowego angielskiego i wkroczenia posiłkowego korpusu portugalskiego do Hiszpanii nie poczytuje za współdziałanie obcych mocarstw. Łatwo także wystawić sobie można, że zagraniczni kapitaliści tylko w skutek otrzymanego przez Pana Mendizabala wotum zaufania i za pewną rękojmią pieniądze zaliczą. Rękojmi téj może się jeden z pomiędzy tych zagranicznych rządów podejmie, których własny interes najbardziéj z utrzymaniem się obecnego Ministeryum hiszpańskiego jest połączony, a któryby w traktacie handlowym, mającym być na ten przypadek pod przewodnictwem Pana Mendizabala zawartym z Anglią, do czego już potrzebne poczyniono kroki, obfite źródło wynagrodzenia znajdował. (O niepomyślnych skutkach, jakie traktat takowy dla systematu

Pana Mendizabala i całego stanowiska politycznego gabinetu Madryckiego za sobą pociągnąć może — o tém milczy zupełnie korespondent Gazety powszechnéj.)

Messager zawiera następujące pismo z Madrytu z d. 20. Stycznia które niejakie daje wyjaśnienie względem tak nazwanéj tajemnicy Pana Mendizabala: „Dziwy zaczynają na jaw występować. Przygotowano dla łatwowiernych trojakie ułudzenia: 1) Anglia z bezinteresownością, znamionującą wszystkie jéj czyny (!), zaliczy z góry 2 miliony funt. szterl. Zato traktat handlowy z Anglią zawarty zostanie, który prócz innych warunków, przyprawiających nasz przemysł o zgubę, jéj oraz przyszłą posiadłość trzech naszych na morzu środziemném leżących wysp zabezpiecza. Jedynym przy tém zamiarem, wyprzedzić Francyą, mogącą mieć plan, ponieważ wyspy te dla osady algierskiéj nieodbicie są potrzebne, zająć je w zastaw za 80 mil. fr., które rząd hiszpański jéj winien. Układ ten zatrzyma znaczenie swoje, dopóki rząd hiszpański z długu tego się nie uiści. Ale to zapewne długo jeszcze potrwa. 2) W r. 1823. dochód z dziesięcin w Hiszpanii podawano na 500 mil. real. Nasz wielki Mendizabal chce te 500 mil. na kapitał zamienić, uwalniając własność od zapłaty dziesięcin, ale żądając za to od właścicieli raz na zawsze dziesięcierokéj wypłaty. 3) Dług wewnętrzny bezprocentowy wynosi prawie 8 milliardów realów, zagraniczny prawie 3 milliardy, razem więc prawie 11 milliardów. Nasz wielki Minister zamyśla tę summę na dług czynny zamienić i aby inskrypcyą takową otrzymać, ma każdy dawniejszy wierzyciel jedną trzecią w obligacyach a dwie trzecie w gotowiźnie zaliczyć.“ (?)

Austrya.

Ze Lwowa, dnia 27. Stycznia.

Dnia 22. m. b. umarł tu były Generał wojsk Polskich, Wincenty Szeptycki, w 53 roku życia.

Przezemnie tu założony Instytut dla Panien, uzyskał potwierdzenie Prześwietnéj Regencyi w Poznaniu, Reskryptem z dnia 28go Lutego 1831. roku Nr. 632.

Większa część tutejszych Duchownych i Nauczycieli, dwie umnie będące Guwernantki i ja sama, udzielamy następujące nauki: religią dla obudwóch wyznań, język niemiecki, francuzki i polski, fizykę, geografią, historyą naturalną i powszechną, rachunki, kalligrafią, rysunki i spiewanie, jako i muzykę w mojém pomieszkaniu, gdzie panny cwiczone bywają w mowieniu obcym językiem, w wszelkich robotach kobiecych, a na szczególne żądanie rodziców i w gospodarskich zatrudnieniach. Jestem przekonana, że szanowni rodzice, których córki u mnie były albo jeszcze zostają przyznać zechcą, że się staram z miłością nauczycielki miłość matki połączyć.

Wreście czuję się obowiązaną szanowną Publiczność o ciągłém istnieniu mego Instytutu niniejszém zawiadomić, bowiem mylnie rozgłoszono, jakobym go nadal utrzymać nie miała i łaskawie upraszać tych rodziców, którzy mi swe córki powierzyć życzą, aby się domnie listami frankowanemi zgłaszać raczyli.

Wschowa dnia 2. Lutego 1836. r.

Karolina Thierry.

Ceny tegorocznie NASION

których u mnie nabydź można załączone zostaną do Poznańskiéj gazety piątkowéj, to jest z dnia 12. Lutego r. b. Nr. 36. Zwracam tymczasem na to uwagę szanownych osób, które nasiona odemnie kupować zwykły.

Fryderyk Gustaw Pohl w Wrocławiu, mieszkający przy ulicy Schmiedebrüke Nr. 12.

Przedaż owiec.

W Karnie pod Wolsztynem jest do sprzedania 300 macior i 250 skopów, młodych i zdatnych do chowu, tudzież 80 baranów zarodowych, z owczarni Xięcia Lichnowskiego, za które cena ustanowiona klassa I. po 30, klassa II. po 20, klassa III. po 12 Talar., zaręczając że w tutejszéj owczarni żadna nie panuje zaraźliwa choroba. Owce mogą codziennie być widziane w wełnie do 14. Czerwca.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 6. Lutego 1836.	Papierami	Gotowizną
	po	*po*
Obligi długu państwa . .	$102\frac{1}{4}$	$101\frac{3}{4}$
Obligi bankowe aż do włącznie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	103	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego.	104	$103\frac{1}{2}$
Wschodnio-Pruskie . . .	103	—
Szląskie	$107\frac{1}{2}$	—